

Η νίκη του Σπύρου Λούη

Το κείμενο είναι απόσπασμα από το μυθιστόρημα της Αγγελικής Βαρελλά, Καλημέρα, Ελπίδα (2003). Η υπόθεση του έργου αναφέρεται σε δύο νεαρές κοπέλες, συμμαθήτριες στο Αρσάκειο Διδασκαλείο, οι οποίες δένονται με στενή φιλία και βιώνουν εμπειρίες λίγο πριν από το 1896, την εποχή δηλαδή της ιστορικής αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα περιγράφεται ο αγώνας και η νίκη του μαραθωνοδρόμου Σπύρου Λούη.

Στο χάνι του Μιλτιάδη, στο Μαραθώνα, το μεσημέρι, ήταν όλοι παρόντες. Η εφορευτική επιτροπή, ο αφέτης, που είχε το γενικό πρόσταγμα, κόσμος σκαφαλωμένος ακόμη και στη στέγη, κι ο παπα-Βελιώτης —ο τοπικός ιερέας—, που έπινε το κρασάκι του κι έλεγε ευχές: «Του Κυρίου δεηθώμεν, Κύριε Ιησού Χριστέ, ο Θεός ημών, αγαθέ και φιλάνθρωπε...».

Ο Παπαδιαμαντόπουλος με δυνατή φωνή έδινε οδηγίες σε όλους. Έριξε ένα βλέμμα στο Λούη για να τον τονώσει και να τον ενθαρρύνει. Φαινόταν ψύχραιμος, αλλά μέσα του, εκείνο το αίσθημα του χρέους ήταν βαρύ κι ασήκωτο και δεν ήξερε αν θα το άντεχε.

Εκτός απ' αυτόν, κι άλλοι Έλληνες είχαν περάσει στους προκριματικούς. Ο Βασιλάκος, σπουδαίο παλικάρι, ο Μπελόκας, ο Χριστόπουλος, ο Γρηγορίου, ο Γερακάκης και μερικοί ακόμη Μαρουσιώτες.

Ακούγοντας όμως γλώσσες διάφορες γύρω του, αγγλικά, ουγγρικά, γαλλικά, και ονόματα όπως Lermiseaux, Flack, Burke, Kelner, ένιωθε άβολα στην ίδια του την πατρίδα. Τους χαιρετούσε με μια αμήχανη κίνηση του κεφαλιού. Τους θαύμαζε αυτούς τους αντιπάλους του που είχαν έρθει από μακριά να διεκδικήσουν τη νίκη.

Και σκεφτόταν: «Αυτός ο Γάλλος, ο Μπρεάλ, θα τους έκανε όλους καρδιακούς με την ελληνολατρία του, το ειδικό έπαθλο για το δρόμο αντοχής, το θρύλο, που φλόγισε τη φαντασία όλων, και γι' αυτό δόθηκε σ' αυτό το αγώνισμα πανηγυρικός τόνος».

— Να προσέξεις το Λερμιζό. Είναι μεγάλο όνομα του παρισινού αθλητισμού, είναι επικίνδυνος, του ψιθύρισε ο Βασιλάκος.

Μπροστά τους ξανοίγονταν 40 επίπονα και σκληρά χιλιόμετρα.

«Άραγε», αναρωτήθηκε ο Σπύρος, «ο Μπρεάλ ήξερε πόσο μεγάλη ήταν η απόσταση από το Μαραθώνα ως την Αθήνα όταν αγωνοθέτησε το μαραθώνιο;».

Στις δύο ακριβώς δόθηκε το σήμα της εκκίνησης.

Σαν σαΐτα πετάχτηκε οδηγώντας την κούρσα ο Γάλλος. Πίσω του πήγαινε ο Αυστραλός Φλακ και παραπίσω οι Έλληνες, μια παρέα.

«Γιατί έχουν πάρει τόση φόρα;», αναρωτιόταν ο Λούης τρέχοντας μαλακά. «Έχουμε ακόμη τόση

απόσταση».

Μπροστά τους ο δρόμος άδειος, αλλά και από τις δυο μεριές στα ρείθρα στριμωχνόταν κόσμος πολύς, που έκανε το τοπίο χρωματιστό και ενδιαφέρον. Κι ενώ το γύριζε προς τη βροχή, ξαφνικά ο αέρας ήρθε να τον τυλίξει ευωδιαστός, λες κι έβγαινε απ' τα σγουρά μαλλιά της άνοιξης. Μεγαλείο και φόβος γέμισαν την ψυχή του. Οι ήχοι έφταναν στ' αυτιά του παράξενοι, ήχοι από πέταλα αλόγων, βήματα, φωνές, ένα κοτσύφι κελαηδούσε, ζούσε σε όνειρο και ξαφνικά συνειδητοποίησε ότι είχε ζήσει 24 χρόνια για να τρέξει αυτή τη διαδρομή. Αυτός ο δρόμος, αυτή η τρεχάλα, αν προσπαθούσε, θα του χάριζε την αθανασία. Η στιγμή αυτή θα υπήρχε αιώνια κάπου γραμμένη. Ως τότε δεν το είχε σκεφτεί καθόλου αυτό.

Ως το Χαρβάτι, ο Γάλλος πήγαινε πρώτος με το Φλακ, τον Αυστραλό, ξοπίσω του.

Εκεί του έδωσαν να πει ένα ποτήρι κρασί. Το ήπιε σαν να ήταν το νέκταρ των θεών. Έβρεξε με λαχτάρα τον ουρανό του. Η ρετσίνα πυροδότησε τις δυνάμεις του. Χαιρέτησε το πλήθος με το πλατύ του χαμόγελο.

Ο Λούης ένιωθε δίπλα του την ανάσα του κόσμου, τον παλμό του. Και τα πεύκα και πέρα οι ελιές, τα κυπαρίσσια έτρεχαν κι αυτά μαζί του. Τα τοπία εναλλάσσονταν, τα τοπία της πατρίδας του, όλη η Ελλάδα έτρεχε μαζί του. Μα είχε μια τέτοια αναστάτωση στην ψυχή, που δεν μπορούσε να χαρεί αυτήν τη φυσική ομορφιά.

Μέσα του φυσούσε ένας δυνατός άνεμος, και το στερέωμα της ψυχής του το δονούσαν απανωτοί κεραυνοί.

«Είσαι καλός δρομέας, με μεγάλο διασκελισμό», ξανάρχονταν στο μυαλό του τα λόγια του Παπαδιαμαντόπουλου.

Άλλο όμως είναι να τρέχεις για το κέφι σου στα δάση και στα λαγκάδια, να στρίβεις εξοχικές γωνιές με το παχνιασμένο γρασίδι της αυγής και τα πουλιά στον αέρα να σε συνοδεύουν τραγουδιστά, κι άλλο να βαστάς στους ώμους σου τις ελπίδες ενός έθνους, οι ελπίδες ενός έθνους να βασίζονται στις πατούσες σου.

Οι Μαρουσιώτισσες, όλες, που κατέβηκαν από το χωριό, κι είχαν μαζί τις κατσίκες τους, στέκονταν στην άκρη του σκονισμένου δρόμου σ' όλη τη διαδρομή και σκούπιζαν τα δάκρυα με τις μαντίλες τους.

— Σπύρο! Σπύρο! Άντε, παιδί μου! Με το καλό!, τον επευφημούσαν.

Παρόλο που ένιωθε απεριγράπτη μοναξιά, χαμογελούσε συνεχώς σ' αυτή την Ελλάδα που τον συνόδευε. Κι ο πόθος να χαροποιήσει αυτό τον κόσμο θρονιάστηκε στην καρδιά του.

Έβαλε φόρα να προλάβει το Γάλλο και τον Αυστραλό. Η φωτιά, η ελπίδα της νίκης, φούντωσε μέσα του και κόντευε να τον κάψει. Μετά το 32ο χιλιόμετρο όλα εξελίχθηκαν ευνοϊκά γι' αυτόν. Ο ένας μετά τον άλλον οι αντίπαλοί του κουράζονταν και αποσύρονταν. Έβαλε τα δυνατά του και πέρασε πρώτος, ακμαίος και κεφάτος. Ήταν βέβαιος πια για τη νίκη του, αφού λυτρώθηκε από τους επικίνδυνους αντιπάλους του.

Όσο πλησίαζε προς τους Αμπελοκήπους, ο ενθουσιασμός του κόσμου εκδηλωνόταν με χίλιους δύο τρόπους λατρείας: με λουλούδια, με στεφάνια, με λυγμούς, με συγκίνηση. Εκείνος, κάτασπρος από τη σκόνη του δρόμου, με μάτια λαμπερά, που γυάλιζαν σαν να είχε πυρετό, τους άκουγε, τους έβλεπε, τους αγαπούσε όλους, αποτύπωνε χρώματα, φυσιολογικές για να τις θυμάται μια ολόκληρη ζωή. Μέσα στην υπερέντασή του θυμόταν πού και πού να σκουπίζει το μουστάκι του από τον ιδρώτα.

— Κουράγιο! Κουράγιο! Λίγο ακόμα!, τον παρότρυνε ο κόσμος παραληρώντας.

Δεν αισθανόταν κουρασμένος, αλλά μόνος, παράξενα μόνος, κι ας τον συνόδευε η ψυχή του κόσμου, που λαχταρούσε μια νίκη, που θα τους ενίσχυε την περηφάνια, που το είχαν τόσο ανάγκη.

Ο Λούης πετάει προς το στάδιο. Ηλιοκαμένος, με τις ποδιάρες του ν' ακροπατούν στο χώμα, να παίρνουν δύναμη και να τινάζονται ψηλά για το επόμενο βήμα, το βήμα του θριάμβου.

Ο Λούης πετάει προς το στάδιο, που περιμένει να τον υποδεχτεί ντυμένο στα άσπρα του μάρμαρα.

Με τις μεγάλες τους στολές τον περιμένουν όλοι. Βασιλείς, επίσημοι, αξιωματικοί, ιππείς, πυροβολητές με ασημένια σιρίτια, τα αμφιμασχάλια, τα πολύχρωμα λοφία τους. Τον περιμένουν οι κυρίες με τα χρωματιστά φορέματα και τα καπέλα τους. Τον περιμένει μια φανταχτερή, μια αλησμόνητη εικόνα.

Ο Λούης πετάει προς το στάδιο. Πλησιάζει.

Το αδιαχώρητο σ' όλο του το μεγαλείο. Απόλυτη ησυχία. Έχει δοθεί η εντολή: «Μη φωνάζετε, μη χειροκροτείτε, μη συγκινήσετε το μαραθωνοδρόμο, όποιος κι αν είναι».

Κανείς δεν προσέχει το αγώνισμα του άλματος επί κοντώ που διεξάγεται στο στίβο. Όλοι έχουν στραμμένα τα μάτια προς την πύλη απ' όπου θα μπει ο νικητής.

Ο Λούης πετάει προς το στάδιο. Είναι σχεδόν απ' έξω. Είναι αδύνατο να βρίσκεται έστω και ένας εκείνη τη μέρα που να μη θέλει με όλη του την ψυχή να νικήσει στο μαραθώνιο Έλληνας. Ο μαραθώνιος είναι υπόθεση ελληνική. Έλληνας πρέπει να τον κερδίσει.

Πέντε και είκοσι ακούγεται ο κρότος του τηλεβόλου. Πώς ανατριχιάζει η θάλασσα όταν την ταράζει ξαφνικά ο άνεμος; Πώς γίνεται όταν συγκινείσαι με τη θωπεία της πασχαλιάτικης αύρας; Πώς γίνεται όλος εκείνος ο κόσμος να είναι ενωμένος μ' έναν πόθο και μια ευχή;

Σηκώνονται όλοι όρθιοι. Δε φωνάζουν. Περιμένουν. Με αγωνία. Με μια καρδιά ν' ανασαίνει στον ίδιο ρυθμό. Με δυο μάτια να βλέπουν προς την είσοδο.

— Είναι Έλλην!

Ο αριθμός 17 υψώνεται στο κοντάρι. Είναι ο αριθμός της φανέλας του Λούη.

— Και βέβαια είναι Έλλην! Έλλην! Είναι Έλλην!

Την ανυπομονησία τη διαδέχεται η ξέφρενη χαρά, ανοίγει ο δρόμος να περάσει ο νικητής, ο κόσμος χειροκροτεί, αλαλάζει, κουνάει μαντίλια, πετάει καπέλα, υψώνει σημαιάκια, κλαίει και δίνει φιλιά.

Μια νικητήρια ιαχή κυλά πάνω στις κερκίδες. Ο αντίλαλος γίνεται ήχος μεγάλος, σμίγει με τον ήλιο, που πάει να βασιλέψει και βάφει με χρώματα το λοφάκι του Αρδηττού, ύστερα επιστρέφει να σμίξει με τις μπάντες που παιανίζουν.

Εκεί, στο Παναθηναϊκό στάδιο, οι Έλληνες ξεφωνίζουν σ' ένα χώρο που τους ανήκει από παλιά. Ένα χώρο με εθνικό παρελθόν, ένα χώρο που αποκτά και εθνικό παρόν, μ' ένα νερούλα από το Μαρούσι που έτρεξε 40 χιλιόμετρα σε δύο ώρες, 58 πρώτα και 50 δευτερόλεπτα.

A. Βαρελλά, *Καλημέρα, Ελπίδα*, Πατάκης

***ρείθρα:** αυλάκια κατά μήκος του δρόμου ***σιρίτια:** διακοσμητικά κορδόνια ραμμένα πάνω σε στρατιωτικές στολές ***θωπεία:** χάδι ***αλαλάζει:** φωνάζει από χαρά ***ιαχή:** ενθουσιώδης κραυγή